

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à Casu XXXVII usque ad Casum LXXV. inclus. exhibens Materiam de Restitutione, de Contractibus, de Religione & Vitiis eidem oppositis

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1752

VD18 13475452-001

Casus LIII. De Commodato, Precario, Deposito.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39820

adjectum, ex dispositione juris habet hanc tacitam conditionem; nisi proles nata, aut donatarius ingratus fuerit, &c.

C A S U S L I I I .

De Commodato, Precario, Deposito.

FAbius equum amico commodatum, 1. 2. Et quod ipse illo indigeat, antetempus repetit, 3. Res precario concessas, vendit statim. 4. 5. Sed hoc non obstante amicus equum aliis commodat vel locat, aut ultra tempus retinet, 6. 7. Interim equus morbo inficitur, alios inficit, ac post multas expensas moritur. 8. Rebus apud se depositis utitur, 9. Nec statim repetenti reddit, 10. Ex post apud ipsum deteriorantur, permutantur. 11. Negotiationi exponuntur, 12. Et prae-textu habita custodia, expensarum, aut debiti, retinentur, 13. Pro Resolut.

QUÆR I. Quid sit commodatum, & Precarium?

I. R. 1. Commodatum est rei alicujus pro certo tempore ad solam usum gratuita concessio.

Dicitur 1. Rei alicujus sive immobilis sit; ut domus, stabulum &c. sive mobilis, praesertim, quæ usu non consumitur, nam quæ usu statim consumuntur, ut pecunia, vinum, frumentum, commodari non possunt, nisi fortè ad pompam, vel ostentationem, *L. fin. de commod.*

2. *Dicitur 2.* Ad usum; in quo commodatum distinguitur à pignore & deposito, quorum usus

non

non conceditur; nam si creditor pignore, vel depositarius re deposita utatur Domino invito, furtum committit. §. furtum instit. de oblig. qua ex delicto. Deinde differt commodatum à mutuo, quòd in hoc dominium rei mutuatae transferatur, in commodato solus usus, dominio, vel possessione penes commodantem remanente.

Dicitur 3. Pro certo tempore ex-vel implicitè determinato: Explicitè determino, si dicam: concedo tibi equum ad 3. dies; implicitè, si dicam: concedo tibi equum ad iter, hoc ipso intelligitur tantum temporis concedi, quantum requiritur ad tale iter, nec citiùs reperi poterit, nisi commodans pateretur inde notabile damnum non evitabile, tunc enim quamvis commodatarius equale pateretur, reperi posset, quia in concessione gratuita subintelligitur conditio: nisi ego te meam ad evitandum damnum proprium invenero, ut in simili patet in donatione, quae ex parte prolis improvisò natae, revocari potest, id est de jure naturae, quia gratuitò donans, censetur facultatem istam sibi retinuisse. Less. c. 27. dub. 1. Molin. d. 295. apud Lug. d. 33. n. 10.

Dicitur 4. Gratuita concessio; in quo distinguitur à locato & aliis contractibus onerosis. n. 2. Precarium à commodato tantum in hoc distinguitur, quòd in precario ad preces alterius, cuius rei usus gratuitò concedatur, sine ulla temporis determinatione, usque dum precariò datus voluerit revocare; non debet tamen revocare statim, aliàs censeretur voluisse alteri illudere. propter hanc revocabilitatem precarium tantum obligat ex culpa lata, quae dolo aequiparatur. L. 1. de ff. si mensor; commodatum verò ex culpa tantis levissimam; depositum, si est in solam utilitatem

tem deponentis, ex sola culpa lata, idque in foro fori; nam in foro poli, seu conscientie, solam culpam Juridicam, si non sit conjuncta cum culpa Theologica, non obligare ad restitutionem dixi *Casu 37. num. 9.* excipe, nisi commodatarius se specialiter obligaverit ad quemcumque casum fortuitum, & non culpabilem Solvitur, vel revocatur precarium. 1. Expressâ, vel tacitâ concedentis voluntate, ut si rem repetas, alteri

5. vendas, vel dones. 2. Morte ejus, cui concessum est, quia est veluti gratia personalis, quæ ad hæredes non transit. *L. cum precario ff. de prec. l. ult. eod.* 3. Si concessum est ad beneplacitum concedentis, finitur morte concedentis, secus, si absolutè, vel usque ad revocationem; tunc enim durabit, usque dum ab hæredibus revocetur. *d. L. precario*

QUÆR. II. Quæ sint obligationes commodatarii? R. Seqq. 1. Commodatarius non potest re

6. commodatâ uti ad alium usum, quàm ad eum, ad quem est concessa; si utatur ad alium usum, & propterea pereat, tenetur actione furti. *L. sicut de commod.* similiter, si non restituat tempore convento, tenetur ad omne damnum obinde emergens, idque in conscientia ante sententiam Judicis, si mora sit culpabilis. *c. un. de commod.* non tamen tenetur ad casum fortuitum, nisi sua morâ causa sit, quòd tali casu res ista pereat, eodem modo non peritura apud Dominum. *Legg. Eng Reiffenst. l. 3. t. 25. num. 32.* quid verò juris sit, si res remissa pereat dolo vel culpâ Nuntii, dixi *Cas 45. à n. 17.*

7. 2. Per se loquendo potest commodatarius rem sibi commodatam alteri commodare, & jus suum in alium transferre, nisi constaret de contraria

mente

rente commodantis, cui liberum est uni, & non alteri, rei suæ usum concedere.

3. Qui scienter commodat alteri rem vitiosam, v.g. equum morbidum, nec vitium aperit, tenetur commodatario de omni damno, ad eòque satisfacere pro equis à suo equo infectis, quia hujus damni causa est. 8.

4. Commodatarius tenetur ad expensas ordinarias, v.g. ad pabulum, aut soleas equi reparandas; extraordinarias, quæ v.g. in curationem equi infirmi impenduntur, tenetur ferre commodans. *Lug. n. 14.*

QUÆR. III. Quid sit depositum?

2. Depositum est contractus, quo rei alienæ custodia gratis suscipitur, estque communiter res mobilis, v.g. pecunia, vestis, frumentum &c. Dicitur: rei custodia, non usus; nam si concedatur usus rei gratis, vocatur commodatum, si erga pretium, erit locatio; dixi sup. depositarium te deposita invito Domino uti non posse absque crimine furti; si tamen deponatur pecunia numerata non clausa, nec ob signata, censetur dari in modum, id eòque potestatem fieri eam alienandi, aut cum ea negociandi, ita ut dominium, per consequens, & periculum rei transeat ad depositarium, *arg. L. si sacculum ff. depositi*; quòd *Matin. Laym. Lug. num. 4.* extendunt ad omnes res usu consumptibiles, ita ut commodatarius non peccet saltem mortaliter, dummodò certus sit, se tantundem ejusdem generis, & bonitatis præstò habiturum, cum Dominus repetiverit. Species depositi est sequestrum, quo res controversa deponitur apud tertium impartialem, qui propterea sequester vocatur, eo fine, ut post sententiam Judicis, vincenti tradatur. 9.

QUÆR.

QUÆR. IV. Quæ sint obligationes depositarii?

10. 2. Seqq. 1. Depositum debet reddi statim, ut petitur, licet deponens dixisset, se deponere in mensem, & postea mutato animo reperat in fine hebdomadis, si tamen fuit verum depositum, & non potius locatio rei depositæ, c. *bona fides de depos.* si res deposita sit furtiva, & fur, & Dominus eam reperat, si certò constet de jure Domini, reddenda est Domino, non furi.

11. 2. Si res deposita præter culpam depositarii, incipiat deteriorari, monendus est rei Dominus, aut si hic conveniri non possit, neque res conservari, vendenda, & pecunia Domino asservanda est, hæc enim censetur esse voluntas Domini. Sed quid ad hunc Casum? Civis Coloniensis emit extra urbem frumenta, eaque deponit apud Titium suo tempore vehenda Coloniam; Titius cum habeat frumenta Coloniam æquè bona, vel meliora, data occasione vendit frumenta deposita cum intentione dandi sua Coloniam existentia, ne alter novis expensis cogatur sua Coloniam vehere, interim frumenta Coloniam existentia una cum domo exuruntur. Quæritur quis teneatur ferre damnum? *Molin d. 523. & Lugo num. 5.* dicunt, in simili Casu damnum pertinere ad deponentem, quia depositarius ex consensu rationabiliter præsumpto ea cum suis permutavit & vendidit, & sicut consensus præsumptus sufficit ad excusandum à peccato, sic & sufficit ad validam permutationem, *Bonac.* tamen veriùs contradicit, quia deponens non præsumitur consentire, nisi cum obligatione, ut depositarius permutans rem similem in facto tradat, sicut & alter suam in facto occupavit, & vendidit. *At dices: si res deposita in-*

deponat deteriorari, & depositarius ex præsumpta Domini licentia, qui pro nunc desuper moneri non potest, rem vendat, pretium autem sine culpa ejus auferatur; ad nihil tenetur ob licentiam præsumptam; ergo & in casu priori, *Re. N. C.* nam in casu priori vendens agit nomine proprio, *12.* in rem & commodum proprium, hic autem agit causam deponentis, idèque pretium rei venditæ, est sub Dominio deponentis, cui per consequens perit.

Si sola res deposita perit, vel ablata fuit, & res depositarii manserunt incolumes, in foro externo præsumitur dolus, nisi probetur, depositum peritisse *c. 2. de commod.* in foro tamen conscientie, si culpa nulla intercesserit, vel tantùm in dubio de culpa, depositarius ad nihil obligatur, quia in dubio delictum non præsumitur.

4. Qui negotiatur pecuniis apud se depositis, in invito Domino, non videtur peccare graviter, dummodò maneat in statu Domino repetenti pecuniam suam reddendi, sitque Dominus lucri negotiatione provenientis; est enim fructus industria, potestque hoc non obstante ratione curatæ (si ita ab initio conventum est) aliquid percipere, sed tunc non manet purum depositum, sed alius contractus innominatus.

5. Si depositor tibi, vel alteri quid debeat, debitum ex re deposita compensare non potes. *c. de commod. L. si quis C. eodem.* idque pro foro interno, nam in foro conscientie, si debitum sit certum, & aliâ viâ solutionem consequi non poteris, rem depositam licitè retinere potes, usque dum alter satisfaciatur. *Reiffenst. tit. 16. n. 19. Pirh. ad. n. 11.*